

RAFAEL TESIS

=====

N O C T U R N S

I

A L T R E S

H I S T O R I E S

=====

Barcelona, octubre 1953.

NOCTURNS I ALTRES HISTORIES

Una illa.

Mort d'un polític.^x

"Ancien Régime".

El Poeta i els seus amors .^x

L'aprenent d'historiador. ^x

De sis a vuit.

Perot lo lladre.^x

Dos hereus.

Sis cordes.^x

^x. Del llibre "HISTORIES DE CONEGUTS", París 1945.

UNA ILLA

No sabien on eren. Devia fer mitja hora - més, ben bé tres quarts - que rondaven. Havien sortit de la ciutat, però, per on?

- Per Can Tunis; - assegurà Carles.- No heu vist l'Hipòdrom?

- No, que era per Pedralbes; - dictaminà en Saüc. I els altres rigueren. Les xicotes, sobretot, van fer unes grans riallades, i en Llobet, que conduia el Fiat, decidí que valia més seguir endavant fins que trobessin un fanal o un rètol o una cosa on preguntar. No estava gaire segur que encara seguissin la carretera. Hi havia massa sots, i els sotracos feien sacsejar, entre gatzara, les noies que seien, més o menys ben aconduïdes, damunt els genolls dels dos minyons que anaven a l'interior del cotxe. Al costat del conductor, entenimentada, seia Cleopatra.

Realment, fer el "Parsigal" una nit de Carnaval havia estat una sublim pensada de l'empresari del Liceu. L'intermedi fou una temptació massa forta. Van abandonar Anfortas i la seva nafra, Klingsor en el seu castell màgic, les noies-flors, Kundry, el fèll il·luminat del Graal, els encisos del Divendres Sant i tota la resta, per anar-se'n a passar una estona més divertida a l'Edèn, on el ball de disfresses estava en tot el seu esplendor. En Llobet aquell vespre havia anat sol al teatre, i duia l'automòbil familiar. Sortir a donar un tomb per la ciutat adormida en aquell artefacte solemne i veloç era un atractiu al qual, per llur costat, no saberen pas resistir les noies amb les quals havien topat, en entrar al mistic-hall, els tres minyons de frac i copalta. Fanny, una franceseta de les revistes del Principal, anava disfressada de Manon i aquella nit volia emular el seu il·lustre model. La Trini era també fidel als seus orígens: anava vestida de gitana de fantasia i feia el salt, en aquella nit de gatzara tradicional, al fabricant de Sabadell que pagava el lloguer del seu piset del carrer de Muntaner. I Cleopatra ...

- Com diastre se t'ha acudit vestir-te de reina d'òpera? - li preguntava en Saüc,

tot desprenent-se de les efusives tendreses de Trini.

Però ella no contestava. I Fanny, que només coneixia de vista i d'aquella nit la seva companya d'excursió, no en sabia gaire cosa més que l'altra noia.

Havien ballat una bona estona. Junts, havien destapat quatre ampolles de la Vídua. Després havien estat a un reservat de Can Martin, menjant-se una "poularde à la crème", imposada per la franceseta. Com que al Liceu encara durava el Parsifal, i no era pas cosa de tornar a casa abans d'hora, en Saüc va proposar després de pujar tots al Fiat dels Llobet - que justament estava parat davant del restaurant - i d'anar a donar un tomb pel Parc.

- Serà com si haguessim fet un bateig - va dir, amb tot de rialles malicioses i de protestes de les noies.

Seguiren el Parc, el Passeig de Sant Joan, la Diagonal, el Passeig de Gràcia, altra vegada la Rambla. Pujaren pel Paral·lel fins a la Plaça d'Espanya i per Sans anaren fins a la Bordeta. Sense saber com, en trobaren a Sarrià i tornaren al centre de la ciutat. Per on n'havien sortit, una altra vegada? Els vapors del xampany i la digestió de la poularde els barrejaren els records. Havien passat per tants indrets, que ara no sabien en quin ^{lloc} ~~indret~~ es trobaven. Lluny de Barcelona, sens dubte. No havia parlat Carles Salvans d'anar fins a l'American Lake, de Gavà? Devien ésser-hi pel camí, doncs. Però en Llobet assegurava que havien travessat el Besòs pel costat de Santa Coloma. I en Saüc, distret amb la falsa gitana que tenia a la falda, no s'havia fixat en res, però assegurava que allò devia ésser Sant Just Desvern.

Van seguir una estona, entre rialles i remor de besos dels quatre que s'amuntegaven als seients del darrera. No trobaven res. Ni un rètol indicador, ni una casa, ni un llum. El motor féu un soroll estrany, com si s'engargussés, i al cap d'uns moments va relentir la marxa i es va aturar.

- Bò! Què tindrà, ara, aquest traste? - rondinà en Llobet.

Li feia mandra de baixar i haver de potinejar els dintres misteriosos d'aquell mecanisme. Fet i fet, no hi entenia res. Va extirpar-se amb dificultat del darre

ra del volant i, dret al davant del capot, va començar a forfollar...

- Ep! Algu de vosaltres sap de què va això?

En Sauc va treure el cap de darrera de la Trini per a dictaminar:

- Es una pana.

- Això ja ho sé. Però, pana de què?

- Pana, home. Vol dir que el carretó no camina. Ves a saber per quines raons. Són molt complicades, aquestes maquinàries. Hi ha tantes peces com a un rellotge. Jo, a l'Hispano de casa no li he gosat mai destapar el motor. Busca bé.

- I tu, Carles, tampoc no hi entens res?

En Salvans s'havia mig endormiscat, indiferent als atacs de la francesa. Només tingué esma de contestar:

- Ni cinc. Ja has mirat les bugies?

- Però si s'ha parat en plena marca! No és pas que no arrenqui.

- Doncs l'oli. L'oli dona males bromes. Mira si hi ha oli.

La investigació només serví per a tancar-se la pitrera de la camisa planxada. Sí, hi havia oli, i així ho anuncià Llobet als seus companys.

- I l'aigua? Ja tens aigua al radiador?

Amb un drap descargolà el tap niquelat, capçat per un llebrer en plena cursa. També hi havia aigua.

- Ja t'ho diré. Això és que el gicleur està embussat. Es una de les panes més complicades que hi ha. S'ha de treure el gicleur i bufar-lo perquè es destapi - dictaminà Carles Salvans, més desvetllat.

- Doncs, apa, ja que hi entens tant, vina a mirar-ho tu mateix! -explotà l'amo del vehicle.

Un darrera l'altre, tots anaren sortint del Fiat. Les mosses, cobrint-se els vestit de fantasia amb els abrics - només la Trini el duia de pells, i havia estat l'argument més poderós del fabricant de Sabadell per a assegurar-se una hipotètica fidelitat de la falsa gitana. Els homes, amb el copalta de gairell, els gavanys

negres i els tapaboques de seda que amagaven el coll d'aletes i la corbata blanca. Van agrupar-se entorn del capot aixecat i, amb llumins encesos, intentaren d'explorar les profunditats del motor. El "gicleur" estava molt amagat, semblava, i Salvans abandonà aviat la seva teoria. Una veu mofeta va preguntar:

- Ja heu mirat si hi ha benzina? Perquè jo he sentit a dir que, quan no n'hi ha, els automòbils també es paren.

Era Cleopatra, que no s'havia mogut de la banqueta del davant.

- Tens raó, noia! Mira-ho tu, Sauc.

Havien oblidat feia estona la tradicional convenció de no esmentar els cognoms quan anaven amb senyores de compromís. Sauc no va protestar-ne. Amb penes i treballs va descobrir l'orifici d'entrada del carburant, descollà el tap i va introduir un bastonet que hi havia en un recó, destinat a tals exploracions. El bastonet arribà fins a tocar el fons del dipòsit i en tornà a sortir, ben eixut.

- Ni una gota, noi.

- Quina pega! Pana de pobre!

- Ja estem ben frescos! Com sortirem d'ací, ara?

- Haurem de cercar algun garatge. Al poble de més aprop bé n'hi deurà haver. O un telèfon, per avisar a Barcelona que ens vinguin a remolcar de ca l'Abadal.

- I on aniràs a trobar-ho, tot això?

Llobet va donar una mirada al seu entorn i comprovà que, efectivament, en tot el redol no es veia una casa ni cap indici, pròxim o llunyà, d'habitació humana. Garatges i telèfons semblaven coses imaginàries, en aquell indret. On dimoni devien estar?

- Estic segur que estem a prop de Gavà - tornà a proclamar en Salvans.- Hem sortit per can Tunis, no falla.

Però també podien haver sortit per Pedralbes, o per Santa Coloma, o per la Rabassada. No hi havia lluna, i la celistia només deixava endevinar una tofa d'arbres i unes muntanyoles llunyanes. De poble, ni rastre. I, cap a on devia caure Barcelona?

- Estem ben cuits. Ens haurem de quedar ací fins que surti el sol.

- Això vosaltres, preciosos! - protestà la Trini. - I si demà se li acut al meu senyor de venir en el primer tren? No seria pas la primera vegada. Hi hauria un dalta-baix! No vull ni pensar-hi.

Tampoc no volia pensar Ramon Llobet en el sacramental que s'armaria a casa seva si, en llevar-se el seu pare, descobria que el noi li havia desaparegut amb el Fiat. Sobretot, l'automòbil! Tant que li recava de deixar-lo agafar al seu noi, quan aquest sortia sol! I Déu nos en guard que a les nou no estigués al despatx! A final de mes, hi hauria retallades de sou. Només fos això, rai!

Llevat d'en Sauc, que semblava resignat amb l'aventura, els altres estaven molt excitats. Sobretot les noies. Adhuc protestava Cleopatra, sense moure's de dintre del vehicle, tot cobrint de sarcasmes la seva parella, tan inepta en matèria d'automobilisme. Calia fer alguna cosa. Anar tot caminat a cercar un garatge, un poble, un telèfon. El que fos.

Com que, fet i fet, el cotxe era dels Llobet i Ramon es sentia als seus ulls com als dels altres, responsable de l'expedició, va decidir-se a caminar, carretera enllà. Però, ja estaven ben segurs que allò tan ple de sots era una carretera? Caminaria fins a topar amb algú capaç de donar-li un cop de mà. El seu heroisme era tan notori, que fins la Trini s'entendrí i va oferir-se a acompanyar-lo.

- Molt serà que no trobem un carro de verdures que vagi a Barcelona, - va explicar la noia.- O un pagès en bicicleta.

- A aquesta hora? - interrompé, incrèdula, Cleopatra.

- No en facis cas, de l'hora. Els pagesos es lleven molt de matí.

Els exploradors no hagueren de fer gaires passes. Tanmateix, ni carro ni bicicleta no es feren visibles en la mitja claror que encara feien els fars. Era un home. Un home que anava a peu.

- Al capdavant, veiem algú! - exclamà la Trini. Però la seva joia es transformà aviat en sorpresa. La persona que venia pel camí, dirigint-se cap al vehicle, no semblava pas cap pagès. No era la silueta cepada, embolicada en tapaboques i amb una gorra

fins a les orelles que haurien esperat. Des del seient davanter del Fiat, Cleopatra feu el seu comentari:

- Una altra màscara! Només faltava ell. Podriem fer un ball!

- Per ball estem! Ja la ballem prou, - rondinà en Salvans, dret al costat de la portella, mentre veia apropar-se i arribar fins a l'altura d'en Llobet i la Trini el nouvingut. - I de què deu anar disfressat, aquest feligrés?

La Trini, que pensava la mateixa cosa, no gosà preguntar-ho a l'interessat. Sense entretenir-se gaire a examinar el vestit complicat - túnica vermella llarga, sandàlies obertes i una mena de diadema que semblava d'or i devia ésser de cartró pintat de purpurina - va envestir la màscara.

- Bona nit, senyor. Voldria fer el favor de dir-nos on ens trobem?

- Ja veurà: ens hem perdut i voldriem tornar a Barcelona - intervingué Ramon Llobet.

- Digues-li que hem acabat la benzina. No sap pas si hi ha un garatge per aquí a la vora? - va dir al seu torn en Sauc, que s'havia apropiat a la parella exploradora.

L'home de la túnica vermella s'havia aturat. La seva cara greu, emmarcada per una barba rossenca, s'immobilitzà en resseguir amb els ulls el grup que l'interpel·lava.

- Què voleu? Què us passa? - pronuncià, al capdavant. La seva veu era profunda, harmoniosa, però tenia un to sever que féu estremir un xic la falsa gitana.

- Ja li ho he dit - contestà Ramon Llobet, que seguia tenint el sentiment de la seva responsabilitat.- Aquests amics i jo, que hem sortit a fer un passeig i ens hem quedat sense benzina. Si vostè ens pogués indicar on poguéssim trobar-ne ... Bé hi deu haver un poble, per aquí a la vora, oi?

- No podria dir-nos on som? - insistí la Trini.- Vostè deu venir d'un ball de disfresses, oi? No deu ser gaire lluny del poble...

Era la dona pràctica, que sabia fer ràpides deduccions i coneixia els homes. I aquell no devia pas donar-se vergonya d'haver fet una francesilla. Ja era humor, però,

d'anar-se'n a peu, carretera enllà, a les fosques, sense ni posar-se un abric al damunt d'aquella ridícula vestimenta. De què devia anar disfressat? Podia fer paralla amb aquella beneïta, la Cleopatra, que s'estava ben repapada a l'auto, mentre ella s'escarrassava per treure'ls tots del compromís.

- No sé de què em parleu - dictaminà la màscara -. Sou a Collèn.

- Com diu? Collèn? On és això? No n'he sentit parlar mai. Es un poble? De quina banda de Barcelona? Cap a Sant Just Desvern, oi? - insistia, fidel al seu sentit d'orientació, en Sauc.

- Collèn, ha dit? No, no em sona ... Es lluny d'aquí, el poble?

Aquestes preguntes de Ramon Llobet tampoc varen pertorbar la solemnitat de l'home de la barba rossenca. Només es dignà aclarir:

- Collèn és una illa. Es la nostra illa.

L'acudit feu riure els dos xicots. Com que sentia la necessitat d'esvair una certa inquietud - menus encara' un vague malestar - que començava a sentir, complicada amb el pensament del fabricant de Sabadell, la Trini també va riure. S'aproparen al grup la franceseta i en Salvans. Displiscent, per bé que realment interessada, Cleopatra es dignà també sortir del Fiat. Ara formaven una punya entorn del desconegut i es sentien ben disposats a discutir les seves afirmacions.

- Perdoni - s'esforçà en articular en Sauc.- No em negarà que té gràcia, això que ens diu. Una illa és un troç de terra voltat de mar per tots costats, no és això? I nosaltres hem arribat ací en auto, i per carretera, no pas per cap pont.

- El Carnestoltes no és pas el dia dels Innocents, - fa refermar la Trini.- Ara, que si vostè vol fer barrila, nosaltres ja comencem d'estar-ne una mica cansats. Voldriem anar a fer nones, sap?

- Apa, sigui amable i digui'ns si per aquí a la vora trobarem benzina! - intervingué, persuasiva, amb el seu accent francès, Fanny.

- Torno a dir-vos que no sé de què em parleu. M'heu preguntat on us trobàveu i us ho he dit. Us ho repeteixo. Sou a Collèn, a la illa Collèn.

- Que és una de les illes Britàniques o de les Medes? - plaguejà Salvans.

- Es la nostra illa, i prou!

La conversa s'hauria allargat molt més, i la discrepància no anava pas pel camí d'aplanar-se. Però per tots costats van sorgir una colla de galifardeus' disfressats si fa no fa com l'home de la diadema. Sense esma de lluitar - i què haurien pogut fer contra tanta gent? potser eren una dotzena - els tres minyons varen resignar-se a seguir la broma, per pesada que fos. Les noies van resistir més. La Trini es debaté amb tota energia, mentre dos homenassos se li abraonaven. Fanny refiada en la victòria final de les gràcies femenines' només feu unes posturetes i uns planys melodiosos. I Cleopatra, que volia fugir, es trobà tan sorpresa en girar-se i veure que el Fiat havia desaparegut, com en una comèdia de màgia, que la seva fúria va limitar-se a uns quants crits i a unes contorsions violentes del seu cos ben dibuixat pel vestit.

*

*

*

Els vapors del xampany i la feixuga digestió de la poularde potser s'havien esbravat, però Ramon Llobet seguia trobant que li era un sic difícil coordinar les seves idees. Estirat damunt de la palla' lligat de peus i mans' considerava amb un invencible estupor una ombra grotesca que sabia que era el seu copalta, posat delicadament al seu costat. El frac estava tot matxucat, i els faldons se li atravesaven sota l'abric. El llacet blanc se li havia desfet. Adolorit per la positura, el xicot intentava de trobar a la seva aventura algun sentit. Què era aquella gent que s'havia llançat damunt d'ell i dels seus companys? Bandolers? Lladres de camí ral? L'explicació' en ple segle XX, semblava absurda. D'ençà que desaparegueren les darreres diligències, i amb la guàrdia civil i els mossos d'esquadra que patrullaven pels camins' l'ofici de bandoler no era viable. Només existia el record bon troç romàntic dels vells caps de banda, però era molt difícil de lligar la imatge d'un Serrallonga o d'un Roca Guinarda amb la figura de l'home de la túnica vermella, que era indubtablement el caputost de la trepa que els ha-

via assaltat i fet presoners. Presoners, però, per què? Amb els colzes va tocar-se el pit. Sí, a una banda duia la cartera de seda, molt prima, però encara amb un parell de bitllets de cent. I a l'altra, dintre la butxaca de l'armilla de piqué, duia el longines d'or extraplà, present del seu patri, el fabricant Llopart. Les perles de la camisa, els botons de platí dels punys ... No, no li havien tocat res. Va sentir una veu, no massa llunyana - dintre de la mateixa estança, en tot cas, on l'havien posat, i que tant podia ésser una pallissa de masia com una barraca isolada.

- Qui hi ha, per ací?

- Ets tu Sauc?

- Jo mateix. I en Carles, no és ací?

- Em penso que sí, i que ens han llançat aquí tots tres com un pellingo. Tu,

Salvans! Contesta!

7 Una veu endormiscada va sortir d'un altre angle de l'obscuritat.

- Sí ... Què voleu?

- T'havies adormit?

- Què volies que fes, sinó? I vosaltres?

Jo penso.

- I què en treus?

- Per ara res. Jo enteneu, vosaltres, tot això que ens passa?

- No. Per això m'havia adormit, jo. Per veure si estava somniant. Voleu dir que ara estic despert?

- No en sé res. No em puc pessigar, jo, perquè tinc les mans lligades. Però tinc una cama adormida, i això em penso que vol dir que jo no n'estic. No somniem, no?

- I les mosses?

- Què sé jo? Deuen estar a una altra barraca. Es la presó, això?

- Quines coses de dir, tu? - protestà en Llobet - De quin sant ens hi haurien dut?

- Tu hi has estat mai?

- Mai! Es clar!

- I doncs com ho saps?

- Perquè a la presó hi duen els lladres' els assassins' els estafadors' els revolucionaris' els que tiren bombes ... què sé jo!

- Potser a Collèn hi duen els nois de casa bona. Ves a saber ...

- Val més que tornis a dormir, em sembla.

- No discutiu a la pocasolta, - intervingué en Sauc, més pacífic. - Expliqueu què us ha passat. Què heu vist, quan us han dut ací?

- Pssst! No crideu tant! - recomanà Llobet.- Què t'ha passat, a tu? Què t'han dit?

- No sabia pas explicar-ho. Tot estava a les fosques, però m'ha semblat que aquells dos sapastres que m'havien agafat em portaven a una sala molt gran, on hi havia molta gent ...

- Homes i dones, oi?

- Si, i tots vestits d'aquella manera estranya, que semblava que anessin a cantar l'Aida. I al mig hi havia aquell home de la barba.

- Es veu que és el que mana.

- Per mi, aquesta gent devia donar un assalt a una torra de per ací i en tornar se'ls ha acudit de fer-nos aquesta broma tan bèstica ... - interrompé en Salvans.

- No ho sé pas. En tot cas, amb mi han estat molt seriosos. M'han preguntat què feia, de què treballava, com vivia, qui eren les dones que venien amb mi ...

- Què els hi has contestat? Era el de les barbes que et feia aquestes preguntes, oi?

- Sí' però també hi havia una dona, que semblava jove, i que no parava de preguntar-me detalls de la meua vida. Jo he procurat sortir-me'n com he pogut. Ves per què els havia d'explicar coses del despatx i de casa! I de la Trini i les altres xicotes què volien que els digués? Vés què en sabem, nosaltres!

- A mi també m'han preguntat igual. Per això precisament em pensava que no fossin gent bromista que ens volen prendre el pèl. Era com si ens coneguessin de tota la vida, com si et demanessin comptes de tot: de si em faig tres vestits cada temporada, d'allò

de la Mariona, de si a la fàbrica treballen tantes dones i no se quants aprenents, que guanyen una pesseta cada dia, mentre jo me'n patejo uns quants centenars ...

- Tot un sermó, ja ho veig. Igual que a mi. Però no crec pas que ens coneguessin - insistí en Sauc. - No era difícil d'endevinar qui erem i d'on veniem, amb aquests vestits i la companyia que duiem ...

- I l'automòbil! - es planyé Ramon Llobet.- Què en deuen haver fet del Fiat?

- Penses que ens han agafat per fer-lo fonedís? - preguntà Salvans.

- No sabia què dir-te. Si són lladres' com és que no ens han pres res del que duem al damunt? Ei: almenys a mi, no m'han tocat ni el rellotge. I a vosaltres?

- Si no me l'han pispat sense que me n'adonés, no. - contestà en Sauc. I fent un esforç, va assegurar-se que els objectes de valor estaven tots a lloc.- No, tampoc no m'han pres res.

- A mi, tampoc. - corroborà l'altre.

- Voleu dir-me, doncs, per què ens hauran agafat? Potser volen demanar un rescat a les nostres famílies? Tinc entès que abans ho feien així ...

- En temo que el meu pare no voldria donar ni cinc per mi. - Era en Sauc, escèptic com sempre, que parlava.

El meu, potser sí. Però cada dia m'ho hauria de sentir, migdia i vespre. I trobo que l'aventura resultaria ridícula ... - digué Carles Salvans.

- Val més que sigui ridícula que tràgica, en sembla, - conclogué Ramon Llobet. I l'afirmació va glaçar l'atmosfera, ja bastant freda, de la fosca estança.

*

*

*

Cleopatra s'havia assegut a terra, damunt l'abric. No es feia gaires il·lusions sobre l'estat que quedaria el vestit, quan acabés tot allò. Havia hagut de deixar vint duros de garantia a la modista de disfresses, i qui sap quants se n'hi quedarien, per a sargits' remunta i tintoreria. I estrips i taques eren encara "peccata mi-

nuta". Podien passar-li tantes coses!

Havia sortit de casa decidida a córrer una aventura' i valia a dir que no podia queixar-se: tenia aventura. Quantes vegades s'ho havia promès ella mateixa! Una nit es decidiria a conèixer què era aquella vida que tantes vegades havia sentit ponderar: la vida de les noies alegres, que es repartia entre els sopars, els cabarets i les sortides tusbulentos amb senyors de preu. Al capdavant, no era ella una perduda? Valia la pena, doncs, d'aprofitar-se dels avantatges que aquesta situació reporta. Estar-se morfonent a casa ~~semanes~~ i setmanes, sabent que en Genís s'estava amb la dona i els fills, fent la comèdia de la fidelitat, mentre ella ho havia deixat tot, família i casa, per a seguir-lo, era una cosa insostenible. Prou que ho veia, també, que un dia en Genís se'n cansaria, d'ella i de la doble vida que havia de dur. I feia temps que havia endevinat que, de les promences que li feia, aquelles setmanes de febre, a Girona, no en sostindria cap. Prou li havia ell jurat que, si ella volia seguir-lo, ho abandonaria tot; que, tots dos sols, començarien una nova vida. Primer, a Barcelona. Però d'allà se n'anirien ben depressa a l'estranger, posant l'abisme de la distància i de l'escàndol entre ells i les posicions que abandonaven.

Només s'havia complert la primera part del programa. Ella havia fugit de casa seva, això sí, només deixant quatre ratlles per el pare i els germans - s'havien preocupat ells gaire de cercar-la? L'honor ofès, la dignitat ultratjada del nom els havia estat, a tots tres, una fàcil excusa per a abandonar-la a la seva sort. Devien pensar que un dia prou que ella s'humiliaria per a demanar-los altra vegada un recó a la llar. Aquell dia ja passarien comptes, devien dir-se.- Van instal·lar-se en un piset de l'Eixample - a l'esquerra, on no era tan fàcil de trobar-hi coneguts de les famílies - i, al cap d'uns quants dies d'embriaguesa, ell se n'havia tornat cap a Girona. "Per a liquidar definitivament la situació", és clar. Però a aquell viatge va seguir-ne un altre i un altre i molts més, i ella pou comprenia que la situació s'havia estabilitzat definitivament. En Genís venia molt de tant en tant. Potser encara l'estimava. Als homes els agrada de variar. Però ella ja només era l'amistatçada' la dona que

mantens i que ha d'estar tothora a la teva disposició. Quan hi pensava' es revoltava. No podia ésser que aquella passió d'un dia, aquelles promences, aquell deliri de dues ànimes i dos cossos que es descobrien fets l'un per l'altre' s'haguessin esbravat dins a esdevenir aquesta rutina d'ara, aquella sòrdida situació de la noia perduda que té un "fulano", del senyor casat que té un pis posat a una "amigueta". I ara ella depenia totalment de Genís. Si ell no la mantenia, hauria de cercar un altre home ... o tornar a Girona. No hi hauria altra sortida? Va il·lusionar-se amb fer-se independent i' sense saber-ho en Genís, començà a anar a casa d'aquella modista que feia de tapabruts per a moltes coses compromeses. Aviat s'adonava que no servia per a l'ofici i que, si n'arribava a aprendre un dia, hauria d'acontentar-se amb guanyar tres pessetes cada tarda - p quatre tot el dia, amb el dinar - anant a cosir pels pisos.

Quina pensada havia tingut, però, de disfressar-se aquella nit - precisament aquella nit - i d'anar-se'n a un lloc que només coneixia per la seva fama pecaminosa, a aquell turbulent "Eden Concert" del carrer Nou de la Rambla? Encara era més difícil de precisar per què s'havia decidit a posar-se aquell vestit de Cleopatra, tan provocatiu, que la modista li havia ponderat tant i que, calia reconèixer-ho, li subratllava indiscretament les línies del bust i els malucs. Hauria pogut posar-se un vestidet discret, o un dominó de color, que calla per tot. Però la revenja que aquella nit es prenia damunt la seva situació de perduda verginyant - era ella qui s'havia atribuït els qualificatius e havia d'ésser completa. I anà al ball de disfresses de l'Edén, a les onze, sola en un cotxe de punt, i vestida de Cleopatra, amb el serpent i tot brodat entre la cintura i les sines.

L'aldarull del cabaret aviat va atordir-la. Sense saber com, després de desempallegar-se de dos balladors massa expansius, es trobà a una taula de prop de l'entrada, amb una gitana carregada de flors artificials i amb una xicota francesa que duia, com ella, un vestit "d'època". I allà van trobar-se-les els tres minyons de frac que entraven fent gatzara, venint del Liceu. Va seguir-los perquè si; potser perquè havia de complir totalment el programa que s'havia traçat i ja veia que a l'Eden no podria es-

tar-s'hi ni cinc minuts més. Potser també perquè un dels xicots - el que duia l'auto - tenia uns ulls blaus que li recordaven els del seu germà petit; quan Carles no tenia aquella avidesa; aquell desig de fer diners que poc a poc havien trencat l'afecte i la comprensió que un dia l'uniren a la seva germana. I anaren a sopar tots sis a can Martin; i després emprengueren aquella absurda excursió en automòbil; passant a tota velocitat pels carrers foscos de la ciutat adormida; per a sortir-ne qui sap on i anar a parar a aquell indret ... A aquella illa!

I tot allò ho havia explicat a l'assemblea misteriosa que s'havia trobat reunida; en la penombra; a l'entorn de l'home de la túnica vermella i la barba rossenca. Les preguntes que ell li feia semblava que li anessin deslligant un a un els recels i les secretes angories. Era la veu; era la manera de mirar? Mentre durava l'interrogatori; sentia tot d'ulls escrutadors que la despullaven. Què era tota aquella gent? Havia sentit parlar de sectes misterioses; de cultes secrets com els d'aquells negres de Cuba; els "nyànyigos" que li havia explicat el seu pare que feien sacrificis humans i es tallaven les dents en punxa; com les bèsties carnisseres. O potser eren d'aquells esperitistes que creien que les ànimes vaguen pels espais o que es reencarnen en altres cossos humans i àdhuc en animals ... Mentre parlava aquell home; Cleopatra sentia que li pujava coll amunt tota la tristesa de la seva vida; el terrible fracàs de la seva única experiència de dona. Els ulls i la veu la penetraven suaument; i sota la severitat de les preguntes i el to amonestador del breu discurs que ell li feia; sentia un calor humà; un tou de simpatia i de comprensió.

I no sabia què sortiria de tot plegat. No podia imaginar-se què pretendien aquests personatges misteriosos que la voltaven. Es trobava a una illa; a aquella desconeguda i absurda Collèn que eixoplugava la colònia o la secta que els havia fet presoners tots sis; ella i els seus companys de nit de Carnaval. Una illa! Era absurd; es repetia; però ara li semblava sentir; no molt lluny; la remor sorda de les onades que es trencaven en una platja. El mar no era distant. I voltava la illa; de la mateixa manera que ella; sota les vestidures fastuoses - i llogades p de Cleopatra; es sentia voltada per la soledat. Per damunt de la soledat; tanmateix; la veu i els esguards del

cabdill desconegut formaven un pont fràgil, al qual la dona confiava la seva esperança.

S'obrí la porta i entrà, embolcallada en el seu abric de pells, la Trini. La candela del seu acompanyant il·luminà, abans de retirar-se, l'estança nua de mobles i d'ornamentació. Il·luminà també la silueta, arraulida a terra, de Cleopatra.

- Ah! ets aquí, tu? No tens por? Què ens farà, aquesta gent?

- Què t'han dit, a tu?

- Ni sé les coses que m'han preguntat! Si fins els he dit el nom i l'adreça del meu senyor de Sabadell! I han dit que havien de jutjar-me, per veure si era digna o no de viure. Què vol dir, tot això? Pots dir-m'ho, tu? Jo vull convèncer-me que tot això és una bromada de Carnestoltes, però no puc treure'm l'angúnia. Has vist com van vestits? I les dones? Quines dones! Amb sandàlies i túnica, van. Igual que el "fulano" de la barba! El cap em volta, creu-me ... I aquells beneits, què deuen fer? Ens està bé, però, per haver-nos embarcat amb uns xitxarel·los sense cap ni centener! Si ens passa alguna cosa, ves com podré explicar-ho al meu fabricant? ... "Digna o no de viure" ... Ai, mareta meva! Això deu voler dir que ens volen pelar!

- Pelar?

- Si, dona, passar els taps, matar! Jesús, Maria, Josep! Quines coses que dic! No pot ser, no s'ha sentit a dir mai ... Seria pitjor que allò que explicaven de l'Enriqueta Martí, que diu que matava les criatures per treure'ls el greix i la sang ... Quina por!

No trigà gaire a entrar la Fanny. Sanglotava, amb una mena d'histerisme barrejat amb els efectes de la beguda, que aviat va encomanar-se a la falsa gitana. I Cleopatra hagué de fer un esforç per a mantenir-se una mica serena, reflexionant com una desesperada sobre el que li havia passat, el que li estava passant, el que, potsar, qui sap, li passaria.

*

*

*

Ara estaven tots sis reunits, a la gran sala, vagament il·luminada per unes candeles tremoloses, on abans, un a un, havien estat interrogats. I el cel començava d'agafar un to blavís, i les estrelles parpellejaven, a través dels vidres. Quina hora devia ser, ja? Les sis?

Mentre ressonava la veu harmoniosa de l'home de la barba rossenca i tot procurant de no deixar-se escapar res del que deia, Ramon Llobet s'esforçava d'escrutar les cares que el voltaven. Cares de gent silenciosa, però que expressaven una passió vehement. Quina Passió? Els ulls s'apartaven, així que el minyó cercava d'establir el contacte de les mirades. Només una respongué a la seva. Era aquella dona, jove encara, que estava al costat del capitost. La mateixa que havia ajudat a interrogar-lo. Però el record s'esmunyia entre les boires que encara s'esfilagarsaven en el seu esperit.

- ... Viviu com a paràsits, de l'esforç i la misèria dels altres. Mai no us heu preocupat del dolor que us volta, de la suor que es vessa perquè vosaltres pugueu gaudir de la fortuna que us ha caigut a les mans ... Per vosaltres, l'amor no és més que un passatemp, fins el dia que us imposin una dona més rica que vosaltres. I us hi casareu sense estimar-la. Els vostres fills seran pitjor que vosaltres ... I no us agrairan res, ans pensaran que els sou un destorb per viure com volen, i voldran que us moriu ben aviat per a tenir-ho tot lliurement, com vosaltres heu pensat moltes vegades que ho tindrieu tot només que es morissin els vostres pares ... Sou unes peces inútils i perjudicials del món on viviu. En aquesta illa, entre la gent que servei la justícia, la vostra existència seria un escàndol i un crim. Sou indignes de viure!

- Què vol dir, això? - s'exclamà Carles Salvans. - Parlem-ne! Quin dret teniu a jutjar-nos? Sou una colla de farsants, uns carnestoltes sense ni mica de solta, veli-ho aquí!

Els homes que voltaven Carles van fer-lo callar. Trini approfita l'incident per a cridar també:

- Mala gent! Pocavergonyes! Criminals!

I la pobra Fanny, que encara estava estemordida, es posà a plorar de nou. Van

haver-se-la d'endur de la sala, i també Trini, que es debatia sense deixar d'esvalotar.

- Parla tu, filla meva, - digué sense immutar-se l'home de la túnica vermella a la dona que tenia al seu costat.

- Jo tenia setze anys quan van posar-me a servir. Era a una casa de senyors, a ciutat. Hi havia un noiet, el fill gran dels amos, que començava a fixar-se amb les dones. La seva mare tenia por que s'acostumés a anar amb segons quines. Podia perdre-hi la salut. Un dia el xicot va entrar a la meva cambra. I la seva mare ho sabia i em feia callar, i em feia rebre cada nit el noi. Però quan va saber que jo esperava una criatura, em va treure de casa. I ell no féu res per a impedir-ho. No féu res per a cercar-me, no per cercar el seu fill. No l'he vist mai més.

El vague record semblava precisar-se en el pensament de Ramon Llobet. Era possible? La cosa semblava absurda, inimaginable. Potser si que tot plegat només era una monumental facècia per a fer-li pagar - i fer pagar als seus companys de passada - vells pecats de joventut. Aquell simulacre de judici, què volia dir? Feia mal fet l'impetuós Salvans d'indignar-se. Tornà a mirar de fit a fit la noia que havia parlat. No, no era ella. O bé havia canviat tant ...

L'home de la barba rossenca feia parlar ara un home escardalenc.

- A casa erem vuit germans. Tots treballàvem, i no podiem menjar. Jo em vaig posar, als sis anys, a obrir portelles als cotxes que anaven al Liceu. Un dia em va passar la roda d'un per damunt de la cama. Vaig quedar coix. Després, com que no podia anar depressa, no em van donar més propines.

Què volia dir tot allò, aquell buidar velles rancúnies, greuges de gent insignificant, que odia tothom qui té més? Què era allò? Una secta religiosa? Un aplec de tranquils que muntava una gran facècia? Una societat d'anarquistes enfitats de teories igualadores i amics de l'anivellament per l'escapçada? No ho sabia. Però ni esma tingué de protestar quan l'home de la túnica vermella proclamà, amb la seva veu ressonant!

- Els nostres germans us han proclamat indignes de viure, nocius a la societat, com uns paràsits que cal destruir. Homes i dones, tots vosaltres, per acció, per con-

sentiment' per omissió' sou culpables de mil crims. Quan hagi sortit el sol' morireu.

Feu una pausa.

- Només un de vosaltres' el que vosaltres mateixos designeu' pot ésser estalviat' i haurà de procurar després de reparar' amb la seva existència' els errors comesos per tots. El judici s'ha acabat. Que Déu ens il·lumini tots.

*

*

*

No s'havien pogut posar d'acord' naturalment. Tots tenien prou dret per a ésser indultats' creien. I era cert. Les dones' i particularment la Trini' van tirar en cara amb agraïment que elles només havien estat convidades a l'excursió i que no tenien res a veure amb els crims dels minyons. En realitat' elles també n'eren víctimes.

Els homes perderen en un moment tot vestigi de galanteria i van dir' amb paraules crues i directes' tot el que pensaven de l'ofici triat per les noies i de la manera que tenien d'exercir-lo. Cleopatra es mantenia reservada' com si ella no tingués res a veure amb la situació. Ramon Llobet se li apropà - ara estaven tots sis a la mateixa estança i podien estar-se drets i moure's - i va dir-li:

- T'admiro per la serenitat que demostres' noia.

- Serenitat? Vol dir que no tinc por?

- Bé ho sembla ... I tuteja'm d'una vegada! Pel temps que ens queda! No sé res de tu ... No t'havia vist mai a l'Edèn' oi?

- Es la primera nit que hi he posat els peus. La primera nit que surto sola. La primera nit que vaig amb homes. El meu primer ball de Carnaval ...

No hi havia gens d'amargor ni de retrets a la seva expressió. Ramon Llobet es sentí' de sobte' commogut. Pensà a proposar als altres que designessin Cleopatra com a supervivent. Però aviat li passà el rampell. Els altres tampoc ho acceptarien. De quin sant havien d'indultar' ells mateixos' aquella dona que els era - n'estava segur - antipàtica a tots?

- I no et fa por de morir? - va insistir.

- No hi he pensat ... Vols dir que ens mataran' de debò? Si fos així ... - Va pensar-s'hi una mica. - No' no em fa gens de por' tampoc. La meua vida ... - féu un gest amb la mà obert' com si ho escombrés tot' per inútil.

- Val·leu! - exclamà' interrompent el diàleg' en Sauc.- Ha ho he trobat! Ja ho entenc tot!

- Què has trobat?

- L'explicació de tot això que ens passa. Se m'ha acudit tot d'una perquè he pensat en el títol d'un llibre anglès. No l'he llegit' però una vegada van explicar-me què volia dir: Erewhon és a dir' Nowhere. Enlloc. No ho endevineu' ara? Collèn també és l'anagrama d'Enlloc. Som a Erewhon. A Enlloc. No som enlloc. Ho veieu clar' ara? No som enlloc' perquè tots estem morts'.

- No diguis beneiteries! - rondinà la Trini.- Hi estarem tots ben aviat' això sí' si aquesta gent no es repensen.

- No és cap beneiteria' us ho asseguro! Estem morts i ben morts' i per això ens passen aquestes coses i no ho podem comprendre. Aquest judici i aquest profeta de les barbes' i aquest treure'ns els drapets al sol ... Deuen estar a l'infern' o almenys al purgatori. No ho compreneu? Vam morir tots en un accident d'automòbil. El teu Fiat devia esclafar-se en una paret. I ara no ens en recordem perquè en aquell precís moment vam morir' i no ho sabem. Som morts! No ens poden matar' doncs!

- Vinga, home ! Com podem estar morts si parlem i sentim els nosyres cossos' i a mi mateix se m'ha adormit una cama' i aquest no fa gaire que roncava?

- N'has estat mai' tu, de mort? No' oi? Coneixes algú que n'hagi estat mai i que t'expliqui amb detall què passa a l'altra banda? No' oi? Doncs' com ho saps' que no estem morts? N'estem' i tant! I ben difunts. I us ho torno a dir' perquè sempre és un consol: no ens poden matar' perquè només es mor una vegada ...

- Zut' zut et zut! La ferme! - xisclà la franceseta.- Calla' si no vols que t'arrenqui la llengua d'una vegada! La mort' la mort! Només sabeu parlar tots de la mort! I jo vull viure! Vull lluitar per la vida! Jo sabré deixar-vos tots amb aquesta mort que

sembla que us fa tanta il·lusió:

La porta s'obrí. Una veu va cridar' en la penombra:

- Ramon Llobet.

Va tenir una esgarrifança' i mentre els altres callaven' llevat de la Fanny' que ara plorava sense fer gaire fressa' va sortir de l'estança.

*

*

*

No era encara la fi. El conduiren de nou a través de passadissos i escales i es trobà en una sala tan mal il·luminada com les altres' on només hi havia una persona. Tancaren la porta i van deixar-lo a dintre. Llobet s'apropà, encuriolit malgrat ell' a aquella dona' jove encara' que havia parlat feia una estona i que li recordava' imprecisament' tantes coses. Ella s'estava molt a prop de la finestra' com si vetllés el primer raig de sol' que ja no trigaria gaire a sortir per l'horitzó. Guaitava també' potser' la mar endevinada per l'olor' per la remor tendra d'onades' però encara no vista pels presoners. La mar que' si Collèn era una illa' havia d'encerclar totalment l'indret on es trobaven.

- Perdoni - va dir el minyó O. M'han fet venir ací' i no sé per què.

Ella es va girar per a mirar-se'l fit a fit: i Ramon tingué de nou la sensació de conèixer-la. Aquella història que ella havia contat' també ... Però era impossible. Que llunyana era l'aventura de la seva adolescència' amb la cabrereta que' sense haver conegut encara l'amor' va saber revelar-l'hi a ell! Com es deia? Féu un esforç de memòria: Remei' Carme ... No: Mercè. Provà d'interpel·lar-la:

- Mercè! Em coneixes' oi? Sóc en Ramon.

- No' no sóc la Mercè' jo.

- Es clar! La Mercè va morir fa molts anys ...

Ara li tornava a la memòria la impressió que va produir-li la notícia donada bruscament per la seva mare. La Mercè havia tornat al poble' i allà se l'havia enduta una breu malaltia. No' la història que aquella dona havia contat no tenia

res a veure amb ell. Ni amb la Mercè. Les coses no havien pas anat d'aquella manera. N'estava segur.

- Què voleu de mi' doncs? - va insistir.- Diu que ens heu de matar a tots' i encara no sé amb quin dret ens heu detingut' ni què preteneu amb les vostres moixigangues ... Podria explicar-m'ho' vostè?

- Tu vols viure' oi?

- Vull viure' com tothom!

Per què?

- Perquè soc jove' i estic sa' i visc bé' i m'estimo la vida. No entenc les vostres teories' ni puc acceptar els vostres judicis ... No faig mal a ningú ... És clar' que vull viure!

- I què faries' per poder viure?

- Tot! Lluitaria' si pogués. Treballaria' sofriria ...

- Vols viure tu' encara que morin els teus companys? Pensa-ho: només un de vosaltres sis pot salvar-se. Ho ha decretat ell. Vols ésser tu' aquest que s'ha de salvar?

- Sí! És clar que sí' que vull ser-ho!

S'apropà més a la dona. Escrutà fixament el seu rostre' a la claror blavosa que entrava pel finestral. N'estava ben segur: era Mercè. Havien passat molts anys' però ell no podia oblidar - mai no oblidaria' per anys que visqués - l'expressió d'aquells ulls' l'involuntari parpelleig sota el seu esguard' el tremolor dels llavis.

- Mercè! Per què vols negar que ets tu? No et recordes que vaig tenir-te als braços? No et recordes que varem estimar-nos? Ets tu' oi?

Ella defugia suaument les mans que volien agafar-lo' els braços que anaven a estrènyer-la!

- Mercè va morir' ja ho has dit tu mateix. I ara som a una illa. Som a Collèn. Tu has de dir si vols viure o no. Si dius que sí' vol dir que condemnes a mort als teus cinc companys.

- No. No puc fer-ho' jo' això! Es impossible! Quina culpa en tenen ells?
El Fiat era meu' al capdavant' i jo els he dut aquí!

- Oblida aquell món d'on vens! Jo t'ajudaré ... - vacil·là un instant - en record d'aquella Mercè que va estimar-te i que fou desgraciada. Abandona a la mort els altres: no es mereixen res més. Viure no és el que fins ara et creies. Si els deixes i véns amb mi' sabràs què val la vida.

Però una mena de feblesa envaïa el xicot. Per moltes ganes que ell tingués de viure' ho sabia de sobres' mai no podria condemnar a mort els seus amics - i això que' d'amics' no n'eren gaire' fet i fet. Ni aquelles noies que amb prou feines coneixia. Va provar de justificar aquesta actitud amb el pensament que ells eren els tripulants i passatgers d'un vaixell del qual ell era capità. Havia de córrer la sort dels altres - encara que el vaixell' aquell maleventurat Fiat' que qui sap on parava - hagués desaparegut ja' embarrancat potsèr arran de la illa. Va fer un esforç:

- Escolta' per aquella mateixa Mercè que es sacrificà pels altres' per aquella Mercè que m'estimava ... Comprèn-me: jo no puc salvar-me anandonant els altres a la sort esgarrifosa que els prepareu. Per què no els salves tots? Tu podríes fer-ho ... Jo t'ho agrairia sempre més ... No deu pas ésser impossible de fugir d'ací ...

Va guaitar per la finestra. A baix es veien unes ombres indecises - vigilants' sentinelles' potsèr. Tant se valia: el tot pel tot. Però la dona féu un gest negatiu.

- No puc. Només puc salvar-te a tu. - I afegí' a mitja veu: - Per amor d'aquell Ramon dels setze anys ...

Els guàrdies van tornar-lo a acompanyar a la cel·la on es trobaven els altres cinc presoners. Tots cinc no hi eren'però: mancava - aviat se n'adonà' tot i la poca claror - l'enigmàtica Cleopatra .

Ramon Llobet es veié voltat per quatre cares impacients.

- Què t'ha passat?

8 - Gràcies a Déu que tornes! Ja ens pensàvem ...

- Has aclarit alguna cosa?

- Oi que deixen córrer aquella broma pocasolta?

- Som morts?

- Seguirem vius?

- Parla' home! No t'estiguis com un estaquirot! - el sacsejà la Trini.

- I l'altra? - contestà només Llobet.

- L'han vinguda a cridar' també. Ens pensàvem que li tocava el torn a ella després de tu ...

- No' no em cridaven per a executar-me ... Només em proposaven de seguir ciu' com diu aquesta. I he refusat ...

- Per què? M'ho haguessin dit a mi! - exclamà en Salvans.

- No ho sé. Perquè sí.

Es veia incapaç d'explicar-se' sense semblar que es vanava d'un heroisme del qual es sabia molt distant.

- Així' doncs ... - intentà de resumir en Sauc.

- La sentència resta en peu ... per a tots nosaltres.

- Voleu dir que la Cleopatra no té el programa d'ensopir l'home de les barbes? Seria molt bonic' ara' que només ella salvés la pell! - era Trini' que s'exclamava. I la franceseta' enganyavada pel mirinyac de Manon' insistí en la protesta. Però un soroll va ofegar les seves paraules. Era un so estrident' que semblava voltar tot el conjunt d'edificis. Xiulets' acompanyats de veus' de corredisses' de crits i de grinyolar de rodes. Què passava? Fos el que fos' els presoners sentiren que els envaia una onada d'esperança.

*

*

*

La Trini se n'havia anat en la bicicleta d'un minyó del poble' asseguda al quadre. No volgué esperar que tornessin amb la benzina i que el mecànic posés de nou el Fiat en marxa. Cleopatra es mantenia distant. Ni Salvans ni la franceseta pogueren treure en clar què havia estat parlat amb l'home de les barbes rossenques' ni com havia reaccionat el capítost de tota la colla de guillats quan la policia havia

entrat a la sala en ell es trobava amb la gironina.

- Ja ens ho podiem pensar que eren boigs! - es planyé en Sauc.- Només hi havia dues possibilitats: o estàvem morts' o es veu que no' que no n'estàvem' o bé aquella gent que deien totes aquelles ximpleries i que ens volien matar perquè deien que no treballàvem prou fossin boigs. Només faltava això: que el cap de colla fos el director del manicomi!

- Els altres metges m'ho han explicat: el Doctor Renom' amb la seva barba i la seva veu' tenia tanta influència damunt els seus malalts i s'havia penetrat tant de les manies de cada un' que sense adonar-se'n es va anar tornant boig com ells - explicà en Salvans' que venia de parlar amb uns altres presoners' alliberats com ells per l'arribada de la policia. Un dels guàrdies del sanatori havia pogut escapar-se per anar a demanar auxili. I aquest havia arribat amb la mateixa oportunitat que en les pel·lícules d'episodis.

- Boig! I tant! Boig com un llum! - comentà en Sauc.

- Adéu' Collèn! - digué Ramon Llobet.

Del portal de la casa es veia' a uns centenars de metres' la ratlla blava del mar. A distància' hi havia unes barraques de pescadors' i la platja deserta s'allargava fins a les roques de Garraf' molt lluny.

- Una illa! Quan va dir-nos-ho aquell home' ja ho havíem d'haver endevinat' que no tenia el seny complert! - concloué.

- No podriem menjar una mica' nois? - saltà la Fanny.- Aquestes emocions m'han fet venir gana. I a tu' Cleopatra?

Però aquesta' embolicada en el seu abric' no contestà. L'aventura s'havia acabat. Galdosa aventura! Gosaria mai explicar-la a ningú. La seva vida quedava igual' intacta' amb els mateixos problemes. No podria fugir del seu destí, prou que ho veia. Però la burgeseta gironina que havia volgut seguir els seus impulsos conservaria per sempre més el record d'aquella breu conversa amb el doctor de les barbes rosses. La part de l'horror' del grotesc' de la por' s'esbravaria' i només

restaria la veu que vibrava a dintre seu' la calor dels ulls' l'onada de simpatia que l'envaia' venint d'ell.

Ben respallats' refet el nus de la corbata i restablert damunt d'una clenxa decorosa el copalta intacte' els tres minyons estaven disposats a emprendre el retorn. Cada un pensava com justificaria l'escapada. Fou en Sàtic qui va resumir la situació:

- No estem a Carnaval? Podríem dir que hem estat a un ball de disfresses!

Fet i fet' ja ho comprenien' era molt millor no explicar res del que havia passat. Costaria tant de fer-ho creure a ningú! Venien d'una illa i tornaven a terra ferma' on les coses tenen un gruix' una base' un rengle de convencions i de realitats que les suporten. No' no en parlarien a ningú. Pressentien àdhuc que mai més no veurien les companyes d'aquella nàt tan agitada. Potser n'ells tres' quan es retrobessin' gosarien evocar l'absurda aventura que els féu presoners d'una trepa de boigs conduïts per un il·luminat vesànic.

Abans d'arrencar en el Fiat ja ben aconduït, Ramon Llobet es girà de nou cap a la casa. On devien haver dut la pobra Mercè? (Ara sí que n'estava segur: era la Mercè. No havia pas mort. Ho diria a la mamà. Però, després de reflexionar' decidí de no parlar-n'hi, tampoc).

- No sentiu una mica de recança de deixar Collèn? - va preguntar als seus companys de cotxe. Aquests es posaren a riure.

-I tanta! - exclamà la Fanny - No et sembla, a tu, noia?

Cleopatra no respongué i s'arraulí de nou en un recó de la banquetta del davant. El Fiat va arrencar, sense sotracs, camí de Barcelona.